

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/60/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3516208029
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3516208029.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu: G., proti žalovanému: M., v konaní o zaplatenie 104,80 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 25.októbra 2016, č.k. 4Csp/27/2016-11, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil, žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil čl. 1 základných princípov CSP, § 1, § 2, § 3, § 4, § 161 ods. 1, 2 CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 03.10.2016 sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 104,80 Eur s príslušenstvom a náhrady trov konania. Žalobný návrh odôvodnil tým, že žalovaný bol v rámci verejného zdravotného poistenia poistencom žalobcu od 01.01.2007 do 31.12.2015 a žalobca vykonal pre žalovaného ročné zúčtovanie poistného za rok 2012, podľa ktorého vznikol žalovanému preplatok v sme 104,80 Eur, ktoré žalobca žalovanému zaslal na jeho bankový účet. Žalobca pristúpil k opätovnému prepočítaniu ročného zúčtovania poistného pre žalovaného za rok 2012, pričom dospel k záveru o nesprávnosti výpočtu uvedeného v oznámení, preto oznámenie zrušil a vydal výkaz nedoplatkov č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 18.02.2016, podľa ktorého žalovanému za rok 2012 nevznikol preplatok, ale nedoplatok v sume 174,25 Eur, voči ktorému žalovaný nepodal námietky, preto sa stal právoplatným a vykonateľným exekučným titulom. Žalovaná suma 104,80 Eur predstavuje výšku preplatku, ktorú žalobca poukázal na bankový účet žalovaného bez právneho nároku. V odôvodnení uznesenia uviedol, že verejnoprávne vzťahy ako vzťahy upravené normami verejného práva sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne ustanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívnoprávnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka. Konštatoval, že v predmetnej veci si žalobca voči žalovanému uplatňuje pohľadávku, ktorá vychádza z práva verejného a nie je pohľadávkou vzniknutou zo súkromnoprávných vzťahov účastníkov. Na základe uvedeného dospel k záveru, že nemá v danej veci právomoc na rozhodnutie vo veci. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP s odôvodnením, že žalobca procesne zavinil zastavenie predmetného konania a náhrada trov konania patrí protistrane, avšak vzhľadom k tomu, že žalovanému žiadne trovy konania nevznikli, súd prvej inštancie o ich náhrade rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dôvodil, že postupom súdu prvej inštancie boli porušené práva žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy SR, nakoľko napadnutým rozhodnutím založil stav, kedy o pohľadávke žalobcu riešenej v danom spore nemá kto rozhodnúť. S poukazom na § 10 CSP uviedol, že ak súd v rámci skúmania podmienok konania zistí nedostatok svojej právomoci, konanie zastaví a spor alebo vec postúpi orgánu, do ktorého právomoci spor alebo vec patrí. Uviedol, že označenie orgánu, ktorému bude spor alebo vec postúpená po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania, je obligatórnou súčasťou výrokovej časti uznesenia. V opačnom prípade súd navodí neprípustný stav právnej neistoty strán sporu. Z napadnutého rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie konanie bez ďalšieho len zastavil, je zrejmé, že súd prvej inštancie nedokázal určiť orgán, do ktorého právomoci spor alebo vec patrí. Poukázal zároveň na dôvodovú správu v čl. 4 ods. 1 CSP, v ktorej zákonodarca uviedol, že v prípade, ak súd dospeje k názoru, že vec do jeho právomoci nepatrí a nedokáže s dostatočnou dávkou určitosti indikovať iný orgán ochrany práva, do právomoci ktorého vec patrí, je povinný uplatniť postup podľa zásady ustanovenej v čl. 4 CSP a v zmysle princípu zákazu odopretia spravodlivosti musí vec prejednať a rozhodnúť. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nepreskúmateľné a nezrozumiteľné, nakoľko ho súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil. Mal za to, že z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, z akého dôvodu súd prvej inštancie vyhodnotil žalovanú pohľadávku ako pohľadávku verejnoprávneho charakteru, nakoľko zo skutkového stavu žalobcom podrobne opísaného v žalobe jasne vyplýva, že hoci pôvodný právny vzťah medzi stranami sporu mal verejnoprávny charakter, dňom vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného došlo k jeho pretransformovaniu na súkromnoprávny charakter. Súdu prvej inštancie vytýkal, že pokiaľ by sa oboznámil s právnymi predpismi vo sfére zdravotníctva (najmä zákon č. 580/2004 Z.z. a zákon č. 581/2004 Z.z.), dospel by k záveru, že právomoc a rozhodnutie v danom spore neprináleží žalobcovi ako zdravotnej poisťovni a ani Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou ako dohliadajúcemu orgánu.

3. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

5. Podľa čl. 46 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

6. Súd podľa čl. 142 ods. 1 Ústavy SR okrem iného rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

7. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

8. Podľa § 4 CSP iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

9. Podľa § 10 ods. 1 CSP ak spor alebo vec patrí do právomoci iného orgánu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví a spor alebo vec mu postúpi. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

10. Podľa § 18 ods. 1 písm. a/ bod 3, 4 zák. č. 581/2004 Zb. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov, úrad vykonáva dohľad nad verejným zdravotným poistením tým, že vydáva platobné výmery vo veciach uplatnených zdravotnou poisťovňou, ak ide o pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedených preddavkov na poistné alebo neodvedeného nedoplatku na poistnom podľa osobitného predpisu, úroky z omeškania a pohľadávky vyplývajúce z nezaplatených úhrady za neodkladnú zdravotnú starostlivosť podľa osobitného predpisu, vydáva platobné výmery vo veciach uplatnených platiteľom poistného, ak ide o pohľadávky vyplývajúce z neuhradeného preplatku na poistnom podľa osobitného predpisu.

11. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa domáha voči žalovanému zaplata sumy 104,80 eur titulom vydania bezdôvodného obohatenia s tým, že žalovanú sumu poukázal na bankový účet žalovaného

bez právneho nároku. Dôvodil tým, že vykonala u žalovaného ročné zúčtovanie poisťného za rok 2012, podľa ktorého výsledku vznikol najskôr žalovanému preplatok v sume 104,80 eur. Žalovaný proti oznámeniu nesúhlasné stanovisko v zmysle § 19 ods. 12 zák. č. 580/2004 Z.z. nepodal, žalobca preto 19.11.2013 zaslal na bankový účet žalobcu predmetnú výšku preplatku. Dňa 18.02.2016 žalobca pristúpil k opätovnému prepočítaniu ročného zúčtovania poisťného pre žalovaného za rok 2012 a dospel k záveru o nesprávnom výpočte uvedeného v oznámení. V súlade s poslednou vetou § 19 ods. 13 zák. č. 580/2004 Z.z. oznámenie zrušil a v zmysle § 19 ods. 9 zák. č. 580/2004 Z.z. vydal výkaz nedoplatkov č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 18.02.2016, podľa výsledku ktorého žalovanému za rok 2012 nevznikol preplatok, ale nedoplatok v sume 174,25 eur. Žalovaný proti výkazu nedoplatkov námietky v zmysle § 19 ods. 12 zák. č. 580/2004 Z.z. nepodal a podľa § 17a ods. 10 citovaného zákona právoplatný a vykonateľný výkaz nedoplatkov je exekučným titulom. Žalobca tak svoju pohľadávku vo forme nedoplatku v sume 174,25 eur riešil v osobitnom konaní. Žalovanou je tak pohľadávka žalobcu, ktorej zodpovedá pôvodná výška preplatku v zmysle oznámenia a ktorú žalobca poukázal na bankový účet žalovaného bez právneho nároku.

12. Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil, keď dospel k záveru, že žalobca si voči žalovanému uplatňuje pohľadávku, ktorá vychádza z práva verejného a nie je pohľadávkou vzniknutou zo súkromnoprávnych vzťahov strán sporu. Dospel k záveru, že nemá v danej veci právomoc na rozhodnutie vo veci, konanie preto zastavil. Pokiaľ však dospel k záveru, že spor patrí do právomoci iného orgánu, nepostupoval správne, keď vo svojom rozhodnutí vec nepostúpil orgánu, ktorému bude spor alebo vec postúpená po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania. Odvolací súd súhlasí s odvolacími námietkami žalovaného, ktorý v podanom odvolaní uviedol, že v prípade, ak súd dospeje k názoru, že vec do jeho právomoci nepatrí a nedokáže s dostatočnou dávkou určitosti indikovať iný orgán ochrany práva, do právomoci ktorého vec patrí, je povinný uplatniť postup podľa zásady ustanovenej v čl. 4 CSP a v zmysle princípu zákazu odopretia spravodlivosti musí vec prejednať a rozhodnúť. Už s poukazom na uvedené súd prvej inštancie nepostupoval správne.

13. Aj napriek uvedenému odvolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či predmetná vec patrí do právomoci súdu. V tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány (§ 3 CSP). Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodovanie o nárokoch právneho vzťahu, ktorý vznikol medzi žalobcom a žalovaným patrí do právomoci súdu, pričom nie je rozhodujúca samotná povaha dlhu, t.j. že vznikol z verejnoprávneho vzťahu žalobcu a žalovaného. Povinnosť vydania bezdôvodného obohatenia, ktorá je obsahom právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ktorý vznikol v dôsledku neoprávneného vyplatenia „preplatku“ na poisťnom a uvedenej právnej skutočnosti, má súkromnoprávnu (občianskoprávnu) povahu. O verejnoprávny vzťah by v danom prípade mohlo ísť len vtedy, ak by bol takýto nárok výslovne predmetom úpravy vo verejnoprávnych predpisoch, úpravy právnych predpisov týkajúcich sa zriadenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a konania pred ním. Treba prisvedčiť žalobcovi, že hoci pôvodný právny vzťah medzi stranami sporu mal verejnoprávny charakter, pokiaľ sa žalobca domáha od žalovaného zaplatať tzv. preplatku, ktorý bol žalovanému vyplatený bez právneho nároku, došlo k pretransformovaniu verejnoprávneho charakteru na súkromnoprávny charakter sporu. Samotná povaha nároku, t.j. že vznikol z verejnoprávneho vzťahu strán sporu, nie je rozhodujúca.

14. Súd prvej inštancie preto nesprávne právne posúdil vec v otázke, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci tým, že nedostatočne zistil, o aký vzťah medzi žalobcom a žalovaným ide a pokiaľ aj dospel k záveru, že vec nespadá do kompetencie súdu, ale neexistuje ani žiadny iný príslušný orgán, ktorému by súd mohol vec postúpiť, mal o nej rozhodnúť súd.

15. Keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým konanie zastavil, je z vyššie uvedených dôvodov nesprávne (predčasné), bolo potrebné toto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní riadiť sa právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 391 ods. 2 CSP viazaný.

17. Podľa § 396 ods. 3 CSP rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí aj o náhrade trov odvolacieho konania.

18. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).